

הנדון:

למה מחנך בית הספר העברי? לפאשיזם!

ניקמת הממלונים

מי קדם למי — המחנך או החניך? הביצה או התרנגולת?

מדוע הבחלה עכשיו? אם זהו תהליך מתמשך, שהחל עם קום המדינה (ולמעשה זמן רב לפני כן) — מדוע רשום בו הכל דווקא כיום?

הכל חשים שהמצב מחמיר. הורים נבהלים כאשר ילדיהם חוזרים מבית הספר, ומשמיעים כאוניהם דברים מסמרי שערות. תלמידים אומרים דברים שלא היו מעולם להעלות על דל שיתותיהם לפני עשר שנים.

מה גרם להחמרה זו? קודם כל, הברוטליזציה הגוברת בחברה הישראלית כולה. 17 שנים של כיבוש חרשו חריש עמוק. ילדים שנולדו במדינה, שבה שיעורו של עם שלם הוא שירת יום, מוכרחים להיות שונים מאבות אבותיהם.

אך בראש וראשונה זה עניין של הצטברות מערכת החינוך הזאת הוציאה מתוכה דור שלם של מחנכים, וחניכיהם של אלה יוצרים עכשיו את הסנסציות. עשרות שנים של חינוך כזה יצרו תהליך מצטבר.

אפשר לשאול: מדוע המצב אינו הרבה יותר גרוע? מדוע פלוגות פלוגות של קלגסים נאציים עדיין אינן צועדות ברחובות?

התשובה היא שישראל אינה מנותקת. הארץ נשטפת עליה רוח דפדופים מבחוץ — סיפורות, תיקשורות, סרטים, סדרות טלוויזיה, מוסיקת פופ, ביקורים בחו"ל. כל אלה מביאים לארץ איראלים רמוקטיים, שהם מוכנים מאליהם בארצות שהאזרח הישראלי עדיין לומד להעריצן. לא במיקרה מנסים הפאשיסטים למיניהם, רתיים וחילונים, לנתק את הציבור מהעולם. המאבק על נפש הדור הצעיר, על נפש עמנו, רחוק מלהיות אבוד. אבל זהו מאבק לחיים ולמוות. מאבק למען מדינה שנוכל ושנרצה להיות בה, נגד מדינה ששום אדם בן-חורין, לא יוכל להחזיק בה מעמד.

מישרד החינוך, כך אומרים, יש מודעות למצב. מכון כלשהו כבר הכין תוכנית להנחלת ערכי הדמוקרטיה בנתיב הספר. מישרד החינוך ימליץ עליה. איזו תמימות עילאית של מישרד, שאין לו שמץ של מושג על המתרחש באמת בביתות!

כאשר מתפשט הסרטן בגוף, אין הרבה טעם באספירין המוגש עליה רופא חייבני.

שום תוכנית כזאת לא תתגשם. מפני שאין זמן בלוח הלימודים. מי שרוצה בה, חייב להכתיב אותה כמקצוע — חובה, מגהילרים ועד הבגרות, כמו חשבון וטבע. לשם כך יש לקצץ חלק אחר בתוכנית — ודווקא אותו חלק המחנך במישרין לפאשיזם, לרוב באיטליה רחוקה.

מי ילמד? כרי שלחיון הזה יהיה ערך כלשהו, יש צורך להעביר את המוני המורים והמורות קורסים בדמוקרטיה, כמו שעברו קורסים לשיטות הלימוד חדשות. לפני שמחנכים את החניכים, צריך לחנך את המחנכים.

כדי לבצע מהפך כזה, ררושה מני-היגות חזקה. נמרצת ובלתי-נכנעת.

היכן היא במישרד החינוך הכושל בדמותו של השר הנחמד, נעים-ההליכות, המשלם מס שפתיים לרת והאומר לכל אדם את אשר הוא מבקש לשמוע? בצמרת של מילפגה שגרמה לכל האסון הזה. המחזרת עתה אחרי ש"ס והמברכת על חידוש "הברית ההיסטורית" עם הדתיים?

גם אילו ניתן היה לחולל במערכת החינוך מהפכה כזאת — ומדובר כאן על מהפכה ממש — לא היה די בכך.

אין הרבה ערך למה שלומד התלמיד בגן ובבית-הספר, אם הוא שומע יסידים ושעדי-שעה את ההיפך מזה בבית. ברחוב, בכלי-התיקשורת, בתנועה, ואחר-כך בצבא ובמקום-העבודה.

הקרב על הדמוקרטיה חייב להיות שלם ולהקיף את כל מערכות-החיים. יש לערוך אותו כמו כל קרב אחר. מישו חייב ליוזם, לתכנן, להקים את הכוחות, לגייס את המשאבים.

בינתיים אין כיסיון לכך. ואילו בשערי-החל של תורעה העם והנוער הולכים ואוחלים גרגירי הדמוקרטיה בקצב מדי היר.

ידי הקרש-כרוד-הוא ככבודו ובעצמו להרוג את עמיהארץ, גברים נשים וטף, וכי שאל המלך הורח מן המלוכה כפקודה אלוהית מפני שסירב לרצוח את שבויה-מלחמה שלו.

הוא לומד את סיפרי-התנ"ך הראשונים, בעלי המוסר האכזרי, לא כמיסמכים שהתאימו לרוח תקופתם, לפני 2500 שנים, אלא כדברי אלוהים חיים ומתכוון מחייב לימינו אלה.

אחרי 14 שנים של שטיפת-מוח זו, מתחילת הגן ואילך — למה יש לצפות? שייצאו מן הביצה הזאת אפרוחים דמוקרטיים צחית?

שיקום לנו, יש מאין, דור של אזרחים בני-חורין, המוכנים למסור את נפשם על מייבבת הדמוקרטיה, להושיט יד למיעוט האומי שבתוכנו, ולחבק את הזר שמעבר לגבולות?

ני נזכר בוויכוח שניהלתי עם שר-החינוך ולמן ארן, אדם מתקדם וסוציאליסט מושבע, זמן קצר אחרי שהגעתי לכנסת לפני 19 שנים.

ממלוק מצרי (בתקופה מאוחרת): קיתונות של בוז מפי זיאמה

הזהרתי בנאומו מפני המגמות הנוראות המסתמנות במערכת החינוך, המובילות בהכרח להינתקות הדור הצעיר מן העולם ולטיפוח רוח לא-מנות צרה ומסוכנת.

בין השאר אמרתי שיש ללמד בבית-הספר את תולדות הארץ על כל תקופותיה ורכידיה, תוך הכנת כל העמים והתרבויות שתרמו את תרומתם לפסיפס הנהדר של ארצנו — כנענים ויש ראלים, יוונים ורומאים, ביזנטים ומוסלמים, צל-בנים וממלוכים, ועד לתנועה הציונית ולתנועה הלאומית הערבית המודרנית.

כדיברי תשובתו שפך זיאמה קיתונות של בוז ולעג על גישה זו. משום-מה, נחרת כמחוץ שמם של הממלוכים, שהוכרתי כדבריי. יתכן שביל-דונו ברוסיה היה לממלוכים שם רע במיוחד. הוא כינה אותי "ממלוק".

עכשיו מתגשמת ניקמת הממלוכים.

אראפשר, במובן, לבוא בטענות אל מערכת החינוך כלכך. מערכת זו היא חלק מן החברה. היא משפיעה על החברה, והיא מושפעת עליה.

המורים יושבים בקרב עם, קוראים את העיתונים, מקשיבים לרדיו ולטלוויזיה, והרעל היומיומי של שינאה והתנשאות נקלט בגישמתם. העיתונאים, האחרים לכך, הם בעצמם חניכי מערכת החינוך הזאת, וכמוהם חבריה-כנסת והישרים ומפקדי משרד-ההגנה.

השיחות בחדרה-המורים אינן שונות מן השיחות בתחנת-המישטרה. במידי נודעה-כנסת, במערכות-העיתונות ובי-חנות-התמוצאים בשוק מחנה יהודה.

של תל-נמלים וכוורת-דבורים. הוא צריך ללמוד להבחין בשקר שבשיירות-הפיתוי של הפאשיסטים למיניהם, השרים על תפארת האומה ורצון האלוהים ושילטון הפרולטריון, בעורם מוכילים לעבדות, למרתפיע-עיוניים, למחנות-דיכוי, למל-חמה ולהרס.

איפה לומדים את זה במדינת ישראל?

וח להאשים במצב שנוצר את ממשלת-הליכוד, או את שר-החינוך וכולון המר. זה נכון, במידת-מה. תחת שילטונם של מנחם בגין והמר הוחמרו כל התהליכים השליליים במערכת החינוך הישראלית. אך המר לא המציא דבר. הוא רק המשיך ביתר מרץ, וביתר שיטתיות, במה שעשו קודמיו.

הכל התחיל עוד בימי-הזהרה של מפא"י, אמה של מיסלגת-העבודה. ניצחו על התהליך שרי-החינוך הסוצי-

אין יצור מתחת לשמיים שאינו מביא איוור שהי תועלת. ככל שזה נראה מוזר — גם כי מאיר כהנא יש תועלת כלשהי.

מאז שהוא צין מן הביבים, נוצרה אופנה חדשה בארץ, אפשר לקרוא לה גלה את הפאשיזם.

מי שישב על אבן והשתוף בשמש קם והופך את האבן, ומגלה מתחתיה מיגון עשיר של שרצים.

כל עיתונאי, שררדיו ואיש-טלוויזיה המכי בר את עצמו, יוצא לראיין נערים ונערות, ומפיק מפיהם מרגליות שכל מחנך נאצי היה מתפאר בהן. נער פאשיסטי יכול לעשות קאריירה.

כל מכוני-מחקר רציני מפרסם סטאטיסטיקות מרעיות, המגלות כי הנוער העברי שונא את הערבים, כזרמוקרטיה ומתגעגע בכל נימי נפשו לפיהרר יהודי.

אני מזלזל בכל הסיפורים האלה. כולם נכונים.

אני רק מעז לשאול: וכי מה חשבתם? איך זה יכול היה להיות אחרת?

אילו היתה לנוער העברי תודעה דמוקרטית כלשהי, היה זה נס מן השמיים. כדיברי הליצן: "אם ארוויח השבוע בפיס, זה יהיה נס, מפני שלא קניתי כרטיס-פיס".

הייתי רוצה לשאול את כל המתעוררים עתה לגורל הסכנה:

מניין יכול היה צעיר עברי, שנולד במדינת-ישראל ב-1969, לינוק את אהבת הדמוקרטיה? את אחוות-העם? מיב? את השינאה לפאשיזם?

מן הנאומים שהוא שומע ברדיו על זכותנו הבלעדית על "יהודה ושומרון וחבל עזה", שמיליון ורבע תושביהם משולים לאב-קאדם, קיימים-ולא-קיימים, כחיות-השרה ועוף-השי-מייס?

מתוכניות-הדת בטלוויזיה? מן הראיונות עם אריאל שרון ורפאל איתן? מן הפגישה עם מנקי-הרחוב הערבים, העמי-לים מתחת למירפסת ביתו כעבדים?

שלא לדבר כלל על הכנסת העלובה והרר-עשת, הידיעות היומיומיות על יריות והכאות "בשטחים", על ביקוריהם של שרים נלהבים בגן-ערד האפאטיה-היר; על ירירות-הנפש שלנו עם דיקטטורים ונאשים חוקים" למיניהם בקהי-ליות-הבגנות, ועוד ועוד.

הדמוקרטיה אינה מישטר אנושי. טיבעי. איננו נולדים כשתאות-הדמוקרטיה ברמנו, וכשאהבת הורים מבלבלת בכרמוזומים שלנו.

טבע אין כמעט תופעה הרומה לדמוקרטיה. כמעט אצל כל סוגי בעלי-החיים החיים במיסגרת חברתית כלשהי קיים מישטר המקביל לדיק-טטוריה אצל בני-אדם. יש ראש-שטבט, מנהיג כלתי-מעורר, ועל פיו יישק דבר, וכמעט כל בעלי-החיים תוקפים כל זר הנקלע לתחומם.

החיה האנושית אינה נברלת משאר בעלי-החיים. היא ירשה מאבות-אבותיה בשרשרת התורשה הביולוגית את הכמיהה לאיש החוק, לדיקטטור הכל-יכול, וגם את הפחד מפני הזר והשינאה לו. זה "ברמני".

הדמוקרטיה, לעומת זאת, היא תוצר של תרבות אנושית. וכמו כל נכס תרבותי, היא נרכשת.

כשם שחייב אדם ללמוד כדי לאהוב את המוסיקה של בטהובן ואת הציור של מיכאל-אנג'לו, כן חייב אדם ללמוד להעריך את הדמוקרטיה.

הוא צריך ללמוד את המעלות של המישטר הדמוקרטי; איך המישטר הזה מוקף את קומת האדם ומאפשר לו להגיע לרמה גבוהה יותר של התפתחות; מדוע אדם בן-חורין, שהוא איוון לגורלו, שווה יותר מאשר העבד הנרצע הלושב את מדי המישטר רודני.

הוא צריך ללמוד לתעב את השעבוד, את המבקשים להחזיר את הקברה האנושית לדרגה